

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Nr. 6

Procuratura de stat (Of.)
Str. Schewis

Loco

Abonamentul:

Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.

Trei luni 20 Lei.

Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoială

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Reorganizarea presei bisericesti**Cotidianul preoțimii**

I

Cine-a zis că presa este a patra putere în stat, a fost modest în aprecierea sa. De fapt presa este cel puțin a doua putere. Firește, când își înțelege chemarea de a fi cel mai practic și mai efektiv mijloc de transmisiune a ideilor înțelepte, a izbăvitorului adevăr.

Trăim în veacul celor mai mari frământări. Și ne mirăm, cum o poate duce preoțimea noastră fără un cotidian, care s'o pună în contact cu multiplele probleme cari preocupă în măsură atât de covârșitoare societatea de azi. Când spunem acest lucru, nu ne gândim numai la problemele religioase, ci și la cele de altă natură. Căci preotul trebuie să fie atent la toate fenomenele vieții și să le exploateze în folosul apostolatului său.

De altfel fenomenele vieții religioase nici nu se pot izola de complexul celorlalte fenomene. Ele se pătrund reciproc și sânt într-o riguroasă dependență întrelolaltă. Nimănui nu i se cere o mai largă orientare, o mai luminată înțelegere și-un mai așezat tact, decât preotului, care trebuie să fie în toate împrejurările înțeleptul îndrumător al satelor noastre. A fost și va trebui să rămână.

Fără 'ndoială, că cea mai mare criză prin care trecem e criza religioasă și morală. Moșuroiul nostru s'a cutremurat și bițele furnici și-au pierdut capul.

Vâltoarea curenților ce se 'ncrucșază în cultura veacului nostru încă e în plină evoluție. Ear din aceasta numai printr'o neîncetată și chibzuită îndrumare a masselor se va cristaliza ideea centrală, luminoasă, care duce către limanul mântuirii.

Necredința zilelor noastre să nu ne îngroape în desnădejde. E numai o peatră de încercare. E Saul în drum spre Damasc. Citiți constatările ce le fac Englezii în călătoriile lor prin Rusia roșie. Ele sânt cu atât mai prețioase, cu cât purced dela fiii neamului aceluia, care știe să învețe mai mult din experiența altora. De fapt Rusia cea adevărată — care nu i a lui Milincov, Denikin, Colceag sau alții... Wrangheli, cu atât mai puțin a lui Troțchi — nici odată n'a fost pătrunsă de un mai profund duh de viață religioasă, decât sub actualul despotism al steagului roșu. Preoțimea noastră trebuie îndrumată în fiecare zi, să scoată consecvențele din

aceste constatări și să le utilizeze în păstorirea credincioșilor săi.

Dar câte sfaturi de păstorire sufletească nu i s'ar putea da preoțimii noastre printr'un cotidian, pe care l-ar avea la îndemână în fiecare zi!

Cotidianul preoțimii nu-l putem concepe ca un organ de specialitate, tocmai fiindcă am zis că fenomenele vieții religioase sânt într'o mutuală dependență față de celelalte fenomene de ordin politic, social, economic etc. Preotul, în orientările sale, trebuie să găsească rezultanta tuturor acestor factori de progres. Numai astfel va putea sădi în sufletele oamenilor credința în tot ce e frumos și bun în viața *aceasta*, prin credința în viața de dincolo de moarte.

Ziarul, a cărui înființare o preconizăm, va face deci și politică. Nu vă speriați de cuvânt! Va trebui să facă: politica celei mai curate conștiințe, în care să nu se amestece nici umbră de... politicianism. Va trebui să facă și din alte motive, de ordin financiar. Ziarele noastre politice sânt organe de partid; e firesc deci să vadă problemele prin ochelarii intereselor de partid. Preotul e silit să consulte cel puțin 3—4 ziare pentru a-și câștiga o orientare mai apropiată de realitate. Ori cu aceasta nu se prea împacă salariul de 450 de Lei minus taxa de pensie. E clar, că din această situație nu l-ar putea scoate decât un organ, care i-ar da perspectiva superioară a problemelor văzute prin prisma marilor interese naționale și creștinești.

Îndrumările economice încă nu sânt străine de programul pe care-ar trebui să-l aibă ziarul preoțimii. Firește, nu pentru a face din această o tagmă de negustori, industriași sau agricultori chiar — lucru care-ar înstrăina-o dela fundamentala ei misiune — ci pentru a-i putea da și sub acest raport înțeleapta îndrumare, de care are lipsă în atât de complexa ei activitate de păstorire.

După cele spuse până aici este evident, că un atare organ ar avea un caracter enciclopedic. Unitatea acestui caracter ar fi asigurată totuși prin faptul, *că toate problemele ar fi trecute prin filtrul purificator al cugetării creștine.*

Nime nu va putea contesta necesitatea înființării unui astfel de organ. Dacă i se va zice și de aci înainte tot «Telegraf» — cu atât mai bine. Cel puțin am avea un telegraf, care-ar duce știrile și ar împrăști lumina zilnic, nu de două ori pe... săptămână.

Dar cine să-l întemeieze? În orice caz nu oficialitatea. Caracterul oficial al unei

publicații o compromite de obicei pe jumătate. Ori cel puțin așa crede lumea. Inițiativa particulară însă, a câtorva oameni de inimă și de condeiu, cu *sprrijinul* oficialității, o poate face. Și s'o facă. Noi îl așteptăm ca o solie îmbucurătoare, care va da preoțimii noastre pânea cea de toate zilele, a sufletului. *Neculce.*

Ce sânt concordatele?

II

Marele jurist germn Fr. v. Liszt încă se exprimă foarte categoric împotriva concepției că concordatele ar fi tratate internaționale. Părerea sa și-o întemeiază pe considerarea situației în care se află și astăzi papa. Cu unirea Italiei s'a schimbat situația papei, pierzând el și cele din urmă părți ale statului pontifical. E adevărat că legea italiană de garanții din 13 Mai 1871, nerecunoscută de papa, dar recunoscută de toate puterile, cu toate că e lege de stat italiană, li asigură papei suveranitate; persoana și locuința papei sânt inviolabile, papa are oficiul său propriu telegrafic și postal, are dreptul de a ține și primi ambasadori. Dar, observă Liszt cu multă dreptate, papei îi lipsesc cele trei condiții ale suveranității: 1. puterea de stat, 2. teritoriul de stat și 3. populația de stat. Și concluzia lui Liszt nu poate fi, cu toate că papa este exteriorial sau extrateritorial, decât următoarea: «Toate particularitățile situației sale privilegiate (quasi-internaționale) nu pot înlocui lipsa acestor trei semne caracteristice. Din cauza aceasta tratatele (concordatele) încheiate de papa cu puterile diferite, nu stau sub regulile dreptului internațional; din cauza aceasta papa nu poate avea nici un fel de prerogative de drept internațional (keinerlei völkerrechtliche Ansprüche), mai ales nu poate avea prerogativa (sau dreptul) de a fi invitat la congresele statelor».

Dar să nu uităm un lucru: papa n'a încheiat concordate, nici în vreme când era posesorul statului pontifical, decât în calitatea sa de șef al bisericii catolice. Prin urmare nici atunci nu era situația de așa natură că s'ar fi încheiat un tratat între două puteri egale, de egală suveranitate. Papa totdeauna a stat pe punctul de vedere că i se cuvine acest drept de a încheia tratate internaționale, statele aproape todeauna s'au pus pe alt punct de vedere. Dacă un stat i-a recunoscut deplin acest drept papei, ca Austria la 1855, s'a văzut silit mai târziu să desființeze prin lege de stat concordatul pe care îl încheiase, o desființare pe care papa nu a recunoscut-o măcar în teorie, ceea ce nu i-a ajutat însă curiei papale nimic, deoarece concordatul a rămas pentru totdeauna desființat. În alte state concordatul sau a fost publicat deodată cu alte legi de stat cari îl făceau iluzoriu dela început ca în Bavaria și Franța, sau statele nu au respectat stipulațiunile din tratat, cum au făcut aproape toate, sau nici nu au publicat măcar în mod oficial textul concordatului ca Rusia. Căci orice concordat trebuie să fie ratificat și publicat de ambele părți contractante. Altfel concordatul publicat numai de o parte, sau iscălit chiar și de amândouă, dar neratificat, nu are valoare de drept și mai ales nu are valoare de fapt.

Papa este șef spiritual al unei biserici răspândite peste mai multe țări. De aici rezultă și situația lui specială și greutatea de a da situației sale din punct de vedere de drept internațional o definiție potrivită. Foarte bine observă T. I. Lawrence, profesor de drept internațional la Universitatea din Chicago: «Papalitatea este ultima și cea mai mare dintre anomaliiile noastre. Până la 1870 papa a fost un suveran politic (temporal). În anul acesta o armată italiană ocupă Roma, care fu anexată imediat la regatul Italiei, a cărui capitală deveni. Statele pontificale dispărură de pe hartă, și papa încetă de a mai fi monarh stăpânitor, cu toate că își menținu totdeauna marea sa putere spirituală. La 1871 parlamentul italian stabilă pozițiunea sa printr'un statut, numit Legea de Grăntii, împotriva căreia ceice au ocupat scaunul papal nu au încetat nici odată de a protesta. Dar ei au profitat în schimb de unele privilegii pe care legea li le acordă, cu toate că nici unul dintre ei nu a primit nici odată marea sumă acordată pentru întreținerea palatelor lor și subsistența personalului lor diplomatic. De o parte, papa nu mai este șef de stat. Nici o autoritate a regatului italian nu poate intra în locuința sa fără învoirea sa, cu toate aceste palatele lui nu sânt proprietatea lui și funcționarii săi nu sânt supușii săi. El poate negocia concordate, dar acestea nu sânt tratate. Agenții săi în străinătate și agenții pe care-i primește el dela statele străine se bucură de imunitățile diplomatice, dar ei nu sânt în misiune diplomatică. Ei nu sânt nici trimișii, nici acreditații pe lângă șeful unui stat, ei se ocupă de chestiuni bisericesti, și nu de afaceri diplomatice. De altă parte papei i se acordă onoruri de suveran. Persoana lui este inviolabilă...»

Hotărârile corporațiilor noastre bisericesti

În zilele din 17—22 August st. v., au fost întruniți în centrul mitropoliei noastre sub prezidiul I. P. S. Mitropolit *Nicolae* în ședințe membrii delegațiilor congruale pentru a se pronunța asupra proiectului de statut privitor la unificarea bisericescă, membrii consistorului mitropolitan, și membrii Preasfințitului Sinod episcopesc.

Dintre importante hotărâri aduse în aceste înalte foruri publicăm de astădată următoarele:

I. **Unificarea bisericescă.** Reprezentanții bisericii ort. române din provinciile cari alcătuiesc azi România au trimis din sinul lor o comisie restrânsă de 15, care să redacteze proiectul de statut organic pentru organizarea bisericii autocefale ortodoxe române, având la bază principiile statutului organic șagunian. Comisia a redactat proiectul și l-a trimis consistorului mitropolitan. Asemenea și delegația de 12 trimisă din partea congresului național-bisericesc a prezentat un raport detaliat despre lucrările îndeplinite. Pe baza materialului adunat consistorul mitropolitan păstrând principiile fundamentale ale statutului organic șagunian, va prezenta congresului național bisericesc propuneri concrete cu privire la asigurarea autonomiei bisericesti, la crearea organelor centrale, — sinodul episcopesc central, congresul general bisericesc, și consistorul spiritual central ca forul suprem justițiar. Înființarea celor două episcopii a Orăzii-mari și a Clujului precum și crearea organelor bisericesti centrale naturale, că vor provoca unele modificări în textul statutului nostru organic, fără a-i altera bazele actuale.

II. S'a decis convocarea **Congresului național bisericesc** al mitropoliei noastre în conformitate cu dispozițiunea §-lui 152 din statutul organic pe ziua de 1/14 Octomvrie a. c.

Convocarea se comunică **Maiestății Sale Regelui Ferdinand I** prin ministrul de culte conform §-lui 151 din statutul organic.

III. S'a luat act de notificarea ministrului de culte de sub Nr. 39737 din 1921, că prin înaltul decret regal Nr. 3235 din 10 Iulie a. c. s'a promulgat legea pentru înființarea episcopiei ortodoxe a **Feleacului** și a **Vadului** cu sediul în Cluj.

Sinodul eparhial pentru îndeplinirea alegeții de episcop se va convoca pe ziua de 15/28 Septemvrie a. c. și va fi prezidat și condus de I. P. S. nostru mitropolit *Nicolae*.

IV. Cu privire la școalele confesionale s'au decis următoarele:

a) Păstrând bazele principiale fixate prin concludul congresual Nr. 48/1921 — prin care s'a hotărât susținerea școalelor confesionale și dotarea învățătorilor confesionali în mod egal cu învățătorii de stat — Consistorul mitropolitan este invitat a solicita din nou la ministerul instrucțiunii publice rezolvarea chestiunii cum s'a cerut prin memoriul înaintat în luna Iulie din a. c.

b) Consistoriile eparhiale să fie îndrumate ca în caz de necesitate preoții să fie îndatorați a prevedea instrucțiunea școlară.

V. Cu privire la planul de învățământ din studiul religiunii s'a decis:

1. Planul elaborat din partea consistorului mitropolitan să se introducă în mod provizoriu.

2. Instrucțiunea religioasă să se fixeze în toate școalele cu cel puțin 2 ore pe săptămână.

3. Să se fixeze un plan de învățământ și pentru școalele medii, care să se pună în aplicare din partea Consistorului, în mod provizoriu.

4. Pentru școalele normale să se aleagă cel mai bun dintre planurile de învățământ lucrute de către Consistoriile eparhiale.

5. Catecheții să fie îndatorați a și prezenta experiențele făcute asupra planului de învățământ, pus în aplicare în mod provizoriu.

6. Planul să se tipărească și apoi să se trimită tuturor catecheților prin consistoriile eparhiale.

7. Consistorul mitropolitan să publice concurs pentru cel mai bun manual de Apologetică ca manual în clasa a VIII-a. Spesele de tipar să le acopere eparhiile.

VI. Cu privire la deciziunea ministerială, publicată în Nr. 88/1921 al Monitorului Oficial, privitoare la propunerea religiunii în școalele de stat de toate categoriile s'a luat următorul conclud:

1. Să scrie ministrului instrucțiunii publice, că sistemizarea catedrelor și numirea profesorilor de religiune, în înțelesul regulamentului statuit și luat la cunoștință din partea secretariatului general Nr. 21741/1920 se face de către autoritatea bisericescă și se comunică ministrului spre luare la cunoștință.

2. Calificarea pedagogică a profesorilor de religiune se face prin o comisiune compusă din reprezentanții bisericii și ai guvernului. La examenul pedagogic se admit numai candidații recomandați de către autoritatea bisericescă.

3. Instrucțiunea religioasă în școalele primare de stat au s'o provadă preoții între condițiile stabilite prin deciziunea ministerială.

4. În principiu se enunță că preoții au să propună studiul religiunii și în școalele primare confesionale.

Executarea acestui conclud însă rămâne la chibzuința Ven. consistorii eparhiale.

VII. Prea Sfințitul Sinod episcopesc a împărțit binecuvântarea sa Societății «*Andrei Șaguna*» a clerului din mitropolia noastră și s'a pronunțat cu privire la mai multe chestiuni de ordin spiritual de cardinală importanță, asupra cărora vom reveni.

Pentru domnul ministru al Domeniilor

În anii 1916 și 1917 firma Wagner et Comp. din Sibiu a exploatat o pădure a comunei Boița (jud. Sibiu). Cum însă în acești ani de tristă amintire fruntașii comunei Boița sub teroarea persecuțiilor dușmanilor noștri seculari nu și-au putut exercita dreptul de control în această afacere de negoț, ear solicitările noastre pe cale oficială nici chiar azi în statul nostru românesc nu pot avea rezultatul dorit, din considerare față de interesele noastre comunale îmi permit a ruga pe dl ministru al Domeniilor să binevoiască a constrânge pe primpretorul cercului Cisnădiei și pe silvicultorul cercual și județean — singurii responsabili în această chestiune — să prezinte comunei Boița socoteli în regulă.

Boița, (jud. Sibiu) la 30 Aug. 1921

Ioan Druhora
parho ort. rom.

Predică

la Dumineca XI după Rosalii

Și mâiniindu-se Domnul lui,
l-a dat pe el muncitorilor până
va plăti datoria toată.

Mat. 18, 34.

Iubiți fii! Apă fără alvie și rău fără curs nu pot fi. Stricând alviile și oprind cursul apelor, mulțimea apei curgătoare se străformă în valuri și ca potop se varsă peste câmpuri, aducându-le pustiirea. Valurile pornite nu florile le îmbelșugă, nici verdeața o sporesc, ci câmpuri de nisip lasă pe urma lor.

Un fel de apă curgătoare e și viața. Dacă viața se strecoară în cadrul regulilor de viață, cari sânt tot atâte scursori bine întocmite, zicem că are curs bun, curs ce asigură mersul normal și aduce mulțumire și fericire sufletească pe seama omului. Abătându-ne însă dela legile ce trebuie să ne conducă, se adună valurile, — deci sbuciumul vieții și potopul sufletesc ne nimicește și trupește, și sufletește.

Unde sânt scrise legile vieții? Zice Domnul Hristos: «Tot celce vine la mine și aude cuvintele mele și le face, voi arăta vouă cui este asemenea: asemenea este omului ce-și zidește casă, carele a săpat afund și a pus temelie pe peatră. Vărsându se apele s'au lovit râul în casa aceea și nu a putut să o clătească, pentru că era zidită pe peatră. Eară celce a auzit și nu a făcut, asemenea este omului care și-a zidit casa pe pământ fără temelie, în care a lovit râul, și îndată a căzut și s'a făcut sfărâmare casei aceleia» (Luca 6, 46—49). Legile vieții, va să zică le aflăm scrise în Biblie, care este un fel de carte a vieții. Citind Biblia, cetim și cunoaștem și regulile de viață și ne știm potrive viața, ca să o scutim de potopul relelor. Zici tu creștine însă: Nu am Biblie, nu pot învăța regulile cum să trăiesc după Biblie. Nu ai decât să te întorci la tine, să citești în inima ta, că și acolo vei găsi în deplină măsură cece îți trebuiește tie, îți răspund cu înțeleptul Solomon, care ne spune: «Nu este Dumnezeu afară de tine, care să aibă grijă de toate, ca să areți că nu cu nedreptul ai judecat» (Înțel. 12 13).

Mare vorbă, iubiți creștini! Nu afară de noi să căutăm pe Dumnezeu. În noi este Dumnezeu: din noi însine și cu noi grăește de câte ori îl ascultăm. Dacă sântem, deci, cu mintea la loc, nici nu vom întreba mult de poruncile din cărți, ci vom face cece știm că trebuie să facem, spre folosul nostru, și ne vom feri de ce știm că ne aduce pagubă materială și morală, ba ne aruncă în prăpastia pieirii.

De ce e vorba? Întrebarea o desleagă evangelisul Matei în cuvântul azi cetit. O slugă — zice — trebuia să plătească domnului său zece mii talanți. Dar nu avea de unde. Legea îndreptătea pe stăpân a arunca în temniță datorășul. Nu numai pe el, ci copiii, femeea, — pe toți ai lui. Amară soarte aștepta pe slugă. Nu i s'a cauzat însă nici un rău. Domnul nu că a amănat termenul de plată, dar a iertat datorășului întreagă suma de zece mii talanți, prin aceasta i-a adus mare bine.

Faptei pline de milă ce trebuia să-i urmeze? Simțul bun ne spune, că mila stăpânului trebuia să trezească în sufletul celui împărțit de ea, tot milă față de năcăjiții ce-l încunjură. Sluga, având inima la loc, trebuia să-și zică: Cât voi trăi nu voi înceta a milui după puterile mele, chiar și pe cei nevrednici, căci bine prinde setosului și numai un picur de apă, dat la timp! În loc de fapta milei ce face însă ne-tribnicul? Eșind la uliță din casa stăpânului, ce chiar acum l-a scăpat din un rău mare (robia ce-l aștepta), începe a sugruma pe un soț de ai lui, strigând și sugrumându-l: Plătește! Se ruga soțul de amănare. Nu și nu: Plătește! Și avea și soțul familie, care cu el împreună trebuia să sufere. Sfârșitul a fost, că și-a trimis soțul la temniță, cu toate că nu cu zece mii talanți, — numai cu 100 dinari, datoria.

Cruzimea ne revoaltă, în adevăr. Feară să fii, și tot nu-ți vine a te îndrepta contra celui care prin soarte este legat de tine. Când a atacat feară pe altă feară ce face parte și e membrul aceluiaș grup de feare? Intre feare se întâmplă chiar și ceva marinos de tot. Leul de ar fi pe doagă de moarte din cauza foamei, — totuși nu atacă pe cel dela care a primit hrană și tractare umană, ci i se arată prietinos. E legea firii doar a te apropia cu încredere de celce și el este cu milă către tine. Hristos zice: Mai mare dragoste decât aceasta nime nu are:

Știrile zilei

ca să și pue cineva sufletul pentru prietenii săi (Ioan 15, 13). «Punerea sufletului» este cheagul oricărei societăți, nu numai a celei creștine. «Punerea sufletului» a îmblânzit și apropiat cătră olaltă neamurile pământului. Toate instituțiile umanitare: asile, case de sănătate, case de ocrotirea orfanilor, văduvelor etc. etc. își au temelie în «punerea sufletului» creștin. Fără «punerea sufletului» (abnegație) este cu neputință a pune la cale vre-un lucru bun și folositor obștei. Doar «uzele mari toate își au mucenicii (martiri) lor. Lipsind această însușire — cea mai nobilă dintre toate însușirile nobile — societatea omenească cu bună seamă din nou s'ar prăvăli în barbarie.

Înțelegem prin urmare: de ce Domnul din Evanghelie s'a mâniat mult pe sluga nemiloasă. Imi place să cred, și și voi credeți, că Domnul din Evanghelie nu poate fi altul, decât însuș Dumnezeu. Dumnezeu a pus legea, ca toate greutățile să se răsbune ele pe ele: Războiul aduce nou război, vrajba nouă vrajba, asuprirea nouă asuprirea..., ca să se adeverească zisa scripturii: «Cine ridică sabie contra altuia, de sabie va muri», ori alt adevăr cuprins în zicătoarea: «Cine sapă groapa altuia, dânsul cel dintâi va cădea într'ânsa».

Ne vom feri prin urmare ca de foc a căuta să izgonim din lume mila, zisă și umanismul care e temelie vieții sociale. Nu mă miră din destul, cum unii oameni, ziși creștini, caută să scoată din uz această însușire prea frumoasă, dând poleca de laș celui ce exercită mila.

Să zicem, să nu mai avem trebuință de milă; să zicem că cel tare e vrednic să trăească și cel slab să peară din lume. Urmarea care ar fi? Ar fi aceasta: a) Toată societatea ar trebui curățită de persoanele bătrâne, bolnave și copii, ce nasc cu unele scăderi, din leagăn ar fi să fie trimși în altă lume; b) ar trebui să se ștergă de pe fața pământului toate asilele, ridicând în locul spitalelor case de orgii; și c) ar trebui înzecite fabricile de arme ucigătoare, ca să avem mijloace de apărare contra celor ce ne atacă. E binele starea aceasta de lucruri unde duce? Se reinvie *barbaria* și se nimicește *duhul*, care ridică aripile omenimii și o duce cu zborul cătră zările cerești.

Cine a urmărit de aproape războiul cel mare ce cu greu își poate lua sfârșitul, și cunoaște de aproape grozăviile lui, cine își dă seamă de lupta ce chiar acum se dă în mijlocul societății noastre în a stârpi relele, care ne împedecă a ne apropia unii de alții, și cine cunoaște frământările sufletești prin care trecem după marele război, — unul ca acela nu cred să dorească domnia brutei asupra gingăției ce emanuează din moravurile bune creștine. Bruta a adus nestatornicia, izgonind pacea creștină și întronând în toate părțile luptele dujmănoase, pentru că bruta este mama furtunilor, cari aduc pojarul ce nimicește civilizația adusă la viață cu atâta trudă de biserica creștină.

Lubiților! Sluga netrebnică s'a osândit și s'a și dat pe mâna «muncitorilor», ca să-l chinue până ce-ți va plăti toată datoria. Din mâna muncitorilor numai cu greu a putut scăpa, dacă a scăpat cumva vreodată. Ori de a scăpat, ori de nu a scăpat, pentru noi soarta lui e un memento. Soarta lui ne îndrumă la soarta ce a avem noi acum după război. Ne frământăm ca în lanțuri; și ne frământăm nu din vina altuia, ci a noastră, căci ne place a trăi numai pentru noi și nu bucurosi ne punem sufletul pentru aproapele. E vremea să înceteze starea aceasta. Hristos a zis: «Nu voesc moartea păcătoșului, ci să se întoarcă și să fie viu? Să ne întoarcem deci din întunec la lumină, ca să fim vii; și vii vom fi împlinind altă poruncă creștină: Ceeace voțiți să vă facă vouă oamenii, faceți și voi altor!»

Trimite-ne, Doamne, duhul milei Tale, ca să ținem legea noastră străbună, și așa să facem! Amin.

Vasile Gan
protopop.

AVIZ

Atragem atențiunea clericilor seminarului nostru Andreian, atât a celor de nou primiți, cât și a celor cari își continuă studiile teologice, că înmatricularea se va face în zilele de 1—3 Septembrie st. v. Deci toți elevii să se prezenteze atunci la Direcțiunea seminarială pentru înmatriculare, căci în caz contrar nu vor mai fi primiți.

Asociația clerului «Andrei Șaguna» în Bihor. Una din cele 5 secții, ale Asociației clerului «Andrei Șaguna», este a eparhiei *Orăzii mari*. În considerare că despărțimintele și cercurile religioase ale acestei eparhii nu s'au organizat, ziarul Tribuna din Oradea-mare adresează prin preotul V. Paltineanu un cuvânt cătră cei încredințați cu conducerea secției și a despărțimintelor din dieceza Oradea mare, pentru a convoca adunarea generală a secției și a începe munca apostolatului în cadrele Asociației «Andrei Șaguna» a clerului din mitropolia Ardealului.

Nenorocire. Din Alba-Iulia se anunță, că s'au prăbușit arcadele dela terasa muzeului și a pavilionului încoronării. Mai multi lucrători au fost răniți, dintre cari unul mai grav. Catedrala a rămas neatinsă. Cercetările făcute arată că prăbușirea se datorește materialului de zidit, care era de calitate inferioară.

Măsuri potrivite. Guvernul unguresc refuză de-a face schimbul între deținuții politici români și maghiari. Afară d'aceasta, deținuții politici români, între ei și câțiva preoți, sânt foarte rău tratați în închisorile din Budapesta. Guvernul român a hotărât să nu mai elibereze pașapoarte pentru Ungaria, — și dacă se vor impune, va mai lua și alte măsuri împotriva vecinilor, cari nu voiesc să trăească în armonie cu noi.

Motocultură. Ministerul agriculturii și domeniilor organizează la Băneasa, lângă București, pe terenul fermei de model Herestrău, expoziții și demonstrații de motocultură pentru persoanele care doresc să le vadă. Se acordă reducere de 50 la sută pe C. F. R. Demonstrațiunea se face în 24, 25 și 26 Septembrie n. 1921.

Medalia Victoriei a fost instituită printr'un decret apărut în Monitorul Oficial. Ea se va da tuturor combatanților efectivi; medalia este bătută în bronz, panglica poartă culorile curcuboului.

Congresul bisericesc din Bucovina. Comitetul executiv al partidului democrat al unirii a hotărât să nu participe la alegerile pentru congresul bisericesc bucovinean, ce se țin acum în zilele pe 12 — 15 Septembrie a. c., — pentru motivul că aceste alegeri congresuale se fac pe baza regulamentului vechi austriac din 10 Septembrie 1871. Comitetul anunță, cu acest prilej, că în principiu este pentru autonomia bisericească în cadrele organizației unitare a bisericii din întreaga Românie, și pentru introducerea vieții constituționale în biserică.

La noi, și la alții. Nu știm ce măsuri s'au luat la noi în cauza episcopului romano-catolic din Timișoara, Glatfelder, care a refuzat să officieze serviciul religios cu prilejul zilei natale a M. S. Regelui Ferdinand. Într'un caz asemănător, petrecut în Iugoslavia, membrii comisiei intermale dela Zagreb au fost destituiți; ear în zilele acestea protopopul român din Pauciova, Trifon *Miclea*, a fost silit să se ridice de pe patul său de moarte și să facă parastas pentru regele decedat al sârbilor.

Francezi în țara noastră. Oaspeți francezi, în număr de 150, din care o sută studenți, ear restul profesori cu familiile lor, au sosit Duminică cu vapoțul la Galați, să viziteze țara noastră. Sânt întâmpinați în tot locul cu mare entuziasm.

Monede. A sosit în țară primul transport de bani de metal, comandat de stat în Elveția. Sânt monede de 25 și 50 de bani.

Alecsandri sărbătorit la Paris. Alecsandri, cum se știe, a reprezentat mai de multe ori țara la Paris. Din inițiativa luată de ziarul Universul, se va așeza pe una din casele unde a locuit poetul în Paris, o placă comemorativă. Festivitatea, la care își vor da concursul câteva societăți literare din Paris și alte locuri, se va face în 20 Septembrie.

Aviz. Terminul de înscriere la școala de ucenici a statului din Sibiu se prelungeste până în 15 Septembrie a. a. când se vor începe și prelegerile. Domnii măiestri, cari nu se îngrijesc de înscrierea ucenicilor lor până la termenul de sus vor fi primiți și în decursul anului școlar îndată după încheierea contractului.

Directiunea școlai.

În interesul posesorilor de împrumuturi de război. Prima adunare, organizată de un comitet central din Sibiu în interesul rambursării împrumuturilor de război ale fostei monarhii austro-ungare, se ține *Marți, în 13 Septembrie n.* la ora 6 d. a. în sala de ședințe a palatului județean în Sibiu. Posesorii împrumuturilor de război din Ardeal sânt invitați să participe în număr complet la mișcarea pornită în interesul lor. President al comitetului central este Ioan A. Preda, viceprezident E. Lüdecke, secretari: C. Popp și Dr. O. F. Jickel.

Istoria Predicii la români, de diaconul Dr. Gheorghe Coșba, subdirector general în Ministerul cultelor. București, Tip. Cărților Bisericești, 1921. — Un volum de peste trei sute de pagini, în care autorul prezintă icoana activității preoților români în serviciul amvonului, începând cu veacul al 15-lea până în zilele noastre. Se fac cunoscute publicațiile de predici și alte urme despre activitatea aceasta a preoțimii române. Fiecare preot are la îndemână indicațiuni prețioase pentru a se ajuta la întocmirea unor bune predici. Având în vedere, că vestirea cuvântului dumnezeesc este, îndeosebi în împrejurările de acum, o mare necesitate, îndemnăm pe toți ceice se interesează de literatura bisericească, să citească lucrarea aceasta, alcătuită pe temelie unor amănunțite cercetări scoase din bibliotecile dela București, Oradea-mare și Sibiu. Volumul costă 15 lei. Se vinde și la Librăria arhidiecezană în Sibiu.

Reuniunea română de muzică din Sibiu își ține adunarea generală Miercuri, în 14 Septembrie n., la ora 6 seara, în sala Reuniunii germane de muzică. La ordinea zile sânt rapoarte și alegerea noului comitet.

Înmormântarea parohului Ioan Gavrilăscu. În frunțașă comună Țințari (prot. Brașov) s'a stins din viață Joi în 1 Sept. a. c. vrednicul paroh Ioan Gavrilăscu, încă o victimă a temniței din Cluj și a barbariei dușmanilor noștri de veacuri. După o boală grea, de aproape 2 ani de zile, pâr. Gavrilăscu în al 39-lea al preoției sale, își părăsește turma pe care a condus-o cu dragoste și cu multă vrednicie. Înmormântarea a avut loc Duminică în 4 Sept. Prohodul a fost săvârșit de preoții: I. Comanescu, (Codlea) I. Manta (Gura râului) Iancu Maxmilian (Stupini) Iosif Maximilia, Dr. N. Stinghe (Brașov) G. Coman (Ghimbaș) Mărușan (Crisbav) și I. Gonția (Țințari): După terminarea serviciului divin pâr. Dr. N. Stinghe într'o cuvântare pătrunzătoare relevază meritele și activitatea defunctului pentru comuna Țințari. Arată însemnătatea preotului ca părinte sufletesc și greaua misiune ce o are ca slujitor al altarului și propovădit al evangheliei. Adormitul în Domnul timp de 40 ani satisfăcând acestei chemări și-a câștigat încrederea, respectul și dragostea tuturor. Lasă un gol mare în sinul bisericii, pentru a cărei propășire și respectare s'a străduit neîncetat cu vorba și cu fapta. Făcându-se interpretul defunctului, îndeamnă pe credincioși a rămânea statornici în credința ortodoxă, strămoșească și a păzi cu sfințenie învățăturile propoveduite lor.

În cuvinte alese și duioase, pâr. I. Gonția ca împreună slujitor la același altar, arătând că renovarea bisericii și a școlai și legată de numele vrednicului paroh I. Gavrilăscu, își ia rămas bun pentru totdeauna în numele comunei adresând prinosul său de recunoștință. Iertăciunile cu înduioșare până la lacrimi le rostește veteranul paroh Iosif Comanescu.

După aceasta, între suspinele familiei numărătoare și regretul tuturor, defunctul e însoțit la groapă spre a da pământului tributul.

Binecuvântată să-i fie memoria în veci!

Carte de bucate. A apărut tocmai acum partea I din cea mai bună carte de bucate *Poftă Bună*, de Zotti Hodoș. Partea aceasta cuprinde 162 de rețete pentru: Supe, ciorbe, asiete, pești, rasoluri și sosuri, — la sfârșit menu-uri pentru zile comune și pentru sărbători. Cartea costă 6 Lei. De vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu, și în alte librării.

Cinema Apollo, Piața Unirii, Sibiu. Astăzi și în zilele următoare: *Cercul roșu*, dramă extraordinară, cu artista Ruth Roland. Inceputul la ora 9 seara.

Poșta redacției

Dlul E. D. în Borgo-Suseni. Din lipsa de spațiu, în numărul viitor.

Nr. 987/1921

(167) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățător la școala primară ort. română din Galați, protopresbiteratul Făgăraș, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele satorite în legile din vigoare și sânt asigurate dela stat.

Din cassa bisericii 100 Lei, dela comună 300 Lei, restul întrigire dela stat.

Învățătorul ales se obligă a instrua și pe elevii de repetiție și a-i conduce în Dumineci și sărbători la biserică și a cânta cu ei la st. liturghie.

Concurenții să producă document că sânt liberi de miliție

Preferiți vor fi cei apți de a forma coruri cu elevi de repetiție.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu comitetul parohial.

Făgăraș, la 31/VIII 1921.

Nicolae Borzea
protopop.

Nr. 269/921

(141) 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoarești dela școalele confesionale din comunele mai jos însemnate, în protopopiatul Turda, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima inserare în «Telegraful Român».

1. Turda, salar 600 lei, restul dela stat. Locuință confortabilă, încălzită cu gaz metan, apaduct, lumină electrică, grădină de zarzavaturi.

2. Agărbiciu, salar 300 lei, locuință, grădină, restul salarului se va cere dela stat.

3. Botez, salar 300 lei, restul dela stat, locuință și lemne de foc.

4. Cristiș, salar 300 lei, restul dela stat, locuință și lemne de foc.

5. Găbud, 300 lei, restul dela stat, locuință, grădină și lemne de foc.

Aleși vor instrui elevii școalei de toate zilele, și pe cei de repetiții în cântările bisericesti și vor conduce elevii regulat la biserică în Dumineci și sărbători, cântând cu ei la sf. liturghie.

Preferiți vor fi cei apți a forma coruri. Reflectanții își vor înainta cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protop., în termen deschis, având a se prezenta în toamnă spre a face cunoștință cu poporul.

Turda, 15 Iulie 1921.

Oficiul protop. în înțelegere cu comitetele parohiale.

Jovian Murașianu
protopop.

Nr. 357/1921

(157) 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoarești la școalele confesionale ort. rom. din parohiile mai jos însemnate din protopopiatul Cetatea de Piatră se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. Berința cu 2 posturi. Salar dela biserică 300 Lei pentru fiecare post, grădină și cvartir în natură.

2. Tăurești. Salar dela biserică 300 Lei, cvartir și grădină în natură. Lemne 8 metri.

3. Surduc-Copalnic. Salar dela biserică 150 Lei, relut de cvartir legal, grădină în natură și 5 metri lemne.

Intregirile de salar pentru fiecare post ocupat se vor cere dela stat.

Cererile se vor trimite în termenul fixat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Lăpușul unguuresc, la 8/21-1921. Aug.

Zaharie Manu
prot.

Nr. 334/921

(152) 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoarești dela școalele conf. ort. române din mai jos însemnatele comune, tractul Mercurea, se publică concurs cu termen de 20 zile, dela prima publicare în «Tel. Rom.».

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

1. Apoldul inf. 3 posturi. Salar dela biserică pentru 1 post 50 Lei, al II-a 150 Lei, și al III-a 300 Lei, restul dela stat. Relut de cvartir și grădină conform legii.

Cei cunoscători de muzică vor fi preferiți.

2. Ludoș, 2 posturi cu salar dela biserică, de câte 300 Lei, relut de cvartir 50 Lei și de grădină 20 Lei, restul dela stat.

3. Mercurea, 1 post, salar dela biserică 300 lei, relut de cvartir, și grădină conform legii, restul dela stat.

Instructori de fanfară vor fi preferiți.

4. Rociu, 1 post cu salar dela biserică de 300 lei, restul dela stat, cvartir și grădină.

5. Pauca, salar dela biserică 300 lei, cvartir și grădină.

6. Beșinău, salar dela biserică 300 lei, restul dela stat, cvartir și grădină.

7. Tău, salar dela biserică 300 lei, cvartir și grădină.

Concurenții au să-și aștearnă petițiile în termenul sus indicat la oficiul protopopesc subsemnat, având a se prezenta în biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Mercurea, 4 August 1921.

Oficiul protopopesc ort. rom.

Avr. S. Pecurariu,
protopop.

Nr. 438/921 prot.

(146) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului al II-lea de învățător la școala confesională ort. română din comuna Fofeidea, protopresbiteratul Agnita, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima anunțare în «Telegraful Român».

Emolumentele:

1. 100 lei salar din cassa bisericii solvibil în rate anticipative treilunare.

2. 75 lei arunc dela popor 5% dare școlară.

3. 100 lei ajutor dela comuna politică.

4. Restul se va întregi dela stat.

5. Lemnele de foc trebuincioase.

6. Cortel și grădină în natură.

Doritorii de a ocupa acest post să-și aștearnă rugățile în termenul susindicat oficiului protopresbiterat în Agnita și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta și a face cunoștință cu poporul. Alesul va fi obligat a conduce în Dumineci și sărbători elevii la biserică și a cânta cu ei la sf. liturghie.

Agnita, 22 Iulie 1921.

În înțelegere cu comitetul parohial.

Joachim Muntean,
protopop.

N. 469/1921 Prot.

(151) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului al doilea de învățător la școala noastră primară ort. rom. din Aițina, protopresbiteratul Agnita, se publică concurs cu termen de 15 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român», cu următoarele emolumente:

1. Salar dela biserică 150 lei plătit în 2 rate, ear restul e asigurat dela stat conform calificării și anilor de serviciu.

2. Cortel în edificiul școalei, constător din 2 odăi, și lemnele trebuincioase.

3. Folosirea a 8 jug. cat. pământ (fânaș) primit în urma legii agrare computat cu 65 lei jugărul.

Alesul se obligă a instrua elevii școalei de toate zilele și de repetiție a cerceta regulat biserică în Dumineci și sărbători și a cânta cu elevii sf. liturghie și la o eventuală absență a cântătorului și la utrenie.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze cererile înzestrate cu documentele de calificățiune subscrisului și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Agnita, 5 August 1921.

În înțelegere cu comitetul parohial.

Joachim Muntean
protopop.

Nr. 391/921

(154) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de al treilea învățător dela școala primară confesională gr.-ort. română din Arpașul-de-sus, protopresbiteratul

Avrigului, prin aceasta se publică concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele satorite în legile din vigoare și sânt asigurate dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de învățător să-și subștearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la oficiul protopresbiterat în Avrig județul Sibiu, până la termenul susindicat, având cel ales pe lângă școala de toate zilele să instrueze și să conducă elevii de școală la biserică și să cânte cu ei la sfânta liturghie, să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a face cunoștință cu poporul și poziția comunei.

Avrig, 8 August 1921.

Oficiul protopresbiterat gr.-ort. al Avrigului în înțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Cădea,
protopop.

Nr. 386/1921

(155) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătoarești la școalele confesionale ort. rom. din comunele Săcămaș și Teiu, din protopopiatul Dobra, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Dotăția este de câte 300 lei dela biserică și restul dela stat, cvartir în natură sau relut de cvartir și lemne de foc.

Învățătorii aleși sânt obligați a instrua și elevii de repetiție și a cânta cu elevii în Dumineci și sărbători la sf. liturghie.

Cei cari doresc să ocupe aceste posturi să-și înainteze petițiile subsemnatului oficiu în termenul arătat.

Oficiul protopresbiterat ort. rom. în înțelegere cu comitetele parohiale.

Dobra, la 2/15 August 1921.

Ioșif Moraru
protopop.

Nr. 386/1921

(155) 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoarești la școalele confesionale gr.-ort. din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Târnava se publică concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. Lăslăul-român, salar 300 lei, restul dela stat, cvartir și grădină de legume.

2. Șoimușul-român, salar 200 lei, ajutor consistorial 100 lei, și restul dela stat, cvartir și un stânen de lemne de foc.

Învățătorul ales este obligat a instrua elevii în cântări bisericesti și a-i conduce la sfânta Liturghie în Dumineci și sărbători.

Rugățile au să și le înainteze la subsemnatul oficiu protopresbiterat în Cetatea-de-baltă, în termenul deschis.

Cetatea-de-baltă, 20 August 1921.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Anunțuri și reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuințat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45.

Vizitați

Magazinul de pălării de dame

Moda

„Au bou goût“, E. Jourca

Sibiu, str. Regina Maria (Cisnădiei) 25

asortat cu ultimele și cele mai alese noutăți

de Paris ale sesonului

Censurat de: G. Poponea

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.